Universitätsbibliothek Paderborn

Preceptoriu[m] Nico. [de] Lira ordinis seraphici Francisci/ siue Expositio tripharia breuis vtil[is] in decalogu[m] legis diuine

Henricus <de Frimaria>
Nicolaus <de Lyra>

Colonie, 19.05.1495

Cjrca tertia[m] expositio[n]e[m] e[st] aduerte[n]du[m] q[uod] i[n] fact[is] simulatis offendu[n]t duodecim genera ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-31207

Visual Library

plus perturbant ꝙ ille qui latus eius lancea ape
ruit/vel qui eum cruci clauis affixit. Cuius rõ eſt
quia tales eius ſanguinem euacuãt per quez oĩa
pacificauit/ſiue que in celis ſunt ſiue que in terris.
¶ Quinti ſunt qui malis conſilijs hoiem ad pec/
candũ inducũt: ¶ Sexti ſunt q̇ salubre conſilium
et cetera pietatꝫ opa ꝓximo ſubtrahunt/ſicut non
corrigere delinquentes/non ſedare lites/nõ iſtru/
ere ignorantes/ꝛ huiuſmodi.
¶ CIRCA tertiã expoſitiõez ẽ aduertẽdũ ꝙ ĩ
factꝫ ſimulatis offendũt duodecim genera hoim
quorum quattuor offendunt ſub ſpecie ſimulate
ſanctitatis. quattuor ſub ſpecie ſimulate veritatꝫ.
quattuor ſub ſpecie ſimulate iuſticie ꝛ equitatis.
¶ Circa primum modum offendunt indigne cõ/
municantes. Nam tales deo maiorẽ iniuriaz fa/
ciunt ꝙ iudas qui ipſum tradidit. quod patz. qꝛ
caſtrum dei ſcilicet mentis puritatem in qua deꝰ
maxime delectatur hoſtibus tradunt ꝛ ipſum de
um de cordis hoſpitio turpiter eijciunt propť qd̃
tales per ſumptionem ſacramenti/nec in gratia/
nec in virtutibus fecundantur ſed in peccatis po/
tius obdurantur. quod aperte figuratum ẽ ĩ mã/
na celeſti que liquefiebat ad ſolem/ꝛ areſcebat ad
ignem. In quo deſignatur ꝙ mens que cum de/
uotione ꝛ puritate ad ſacramentum accedit in do
nis ꝛ gratijs fecundatur. que vero cum cupidita/
te ꝛ ardore concupiſcentie ad ſacramentum acce/
dit: in peccatis per ſubtractionem gratie obdu/
ratur.

¶ Scd̃o circa hoc offendũt indeuote orãtes. q̃s
Iſayas reph̃edit cũ dic̃. Popul⁹ h̃ labijs me ho
norat. cor aũt eoꝝ lõge ẽ a me. Vñ hoĩes tales ſe
ip̃os effectu oꝛ̃onis ꝑuãt / ⁊ deo nauſeã generant.
q2 oꝛ̃onem tepidi cordis abominabit̃ d̃s Apo. 3.
Vtinã frigid⁹ eſſes / ã calid⁹. Gregoꝛ⁹ frigid⁹ ꝑ
ↄcupiſcẽtie carnis reph̃ẽſionẽ ã calid⁹ ꝑ charitat̃
iflãmatõez / ſʒ q2 tepid⁹ es icipiã te euomere ex ore
meo ¶ Tertõ circa h̃ offendũt nimis ſibijp̃is i bo
nis actib⁹ ſuis cõplacẽtes. ⁊ tales ꝓpinãt deo ñ vi
nũ ↄditũ cũ ſpõſa in cãtic̃. ſʒ vinũ mirratuʒ ⁊ felle
num cũ iudeis. ¶ Quarto circa hoc offendunt il/
li qui laudem humanam vl̃ vtilitatem ꝓpriam in
bonis actib⁹ expetunt. q̃ oẽs act⁹ ꝟtutum miſera
biliter corrũpunt. q2 null⁹ act⁹ eſt a deo virtuoſus
q̃n in vitiũ degeneret ſi in ip̃o vel complacentia ꝓ/
pria / vel laus humana ſeu terrena cupiditas vel
cõmoditas attendat̃. Et iſti talẽ cõtumeliaʒ deo
faciũt. q2 arborẽ bone voluntat̃ per diuinã gr̃am
in hoĩe plantatã euellunt violenter ⁊ in ortũ Dya
boli reponunt. ¶ Circa ſcd̃m modum ſub ſpecie
ſcʒ ſimulate veritatis. p̃mo offendunt illi q̃ ex hu/
mano timore retrahunt̃ a libera veritatis confe/
ſſione ſcd̃m quẽ modum et̃ diſcipl̃i anteq̃ꝫ eſſent
ĩ gratia ſpũſſancti confirmati a chriſto fugerunt.
vbi beata Virgo ſola ĩmobil̃ perſtitit Vnde dic̃
Anſelmus. ſola fides eccl̃ie per illud triduũ ĩcon/
cuſſa remanſit cum alij diſcipuli lapſi eſſent. ⁊ per
hoc hãc prerogatiuã ꝓmeruit. ꝙ ſicut eius filius
toti⁹ nature humane eſt reparator: ita ipſa a tota

natura feminea triplicē defectū exclusit/ꝛ eā in tri
plici ꝑfectōe singularit̄ sup̱ oēs viros ineffabiliter
ſublimauit. qd̄ pꝫ., Nā natura feminea ē fragilis
ad reſiſtēdū/mollis aūt ad ꝑſeuerādū ꝛ parui iu/
dicij ad ꝯſulēdū .ideo vulgo dꝛ ꝙ femina cito cō/
ſulit. ꝫ raro meliꝰ eligit. Hūc aūt triplicē defectū
a natura feminea abſtulit cū eā chꝛiſtꝰ sup̱ virilē
ꝑfectōem diſcipulo xp̄i singl'arit̄ ſublimauit. qd̄
pꝫ. Nā in tolerātia ꝑfectōis ꝛ in ꝯſtātia fidei ꝛ di
lectōis/aut etiā in ꝑſpicatia iudicij ꝛ electōis ipos
diſcipulos a chꝛiſto electos incōparabilit̄ exceſſit
qd̄ pꝫ ex hoc qd̄ diſcipulis pꝛe timoꝛe moꝛtꝭ fugi/
entibus ꝛ in fide vacillantibꝫ .ipa icōcuſſa ꝑſtitit/ꝛ
in omni caſu ſemp̱ meliꝰ elegit. quod euidēter pꝫ
ex hoc ꝙ ſalutē humani generis i paſſione ſui filij
p̄elegit volens ipſum magꝭ acerbiſſima pena pa/
ti. ꝙ̄ genus humanum nō redimi. ❡ Secundo
circa hoc offendunt illi q̄ ſub ſpecie zeli ꝟtuoſi ali/
os alacriter repꝛhēdunt cum tamen multotiēs ex
odio ꝛ liuoꝛe hoc faciāt ꝙ̄uis ex charitate latēter
ꝓcedere videantur. ❡ Tertij ex hoc offendūt q̄
ex amoꝛe p̄uato exceſſus aliquo excuſant vl' atte
nuāt. alio vero exceſſus qn̄ꝙ magis aggrauāt
ꝙ̄ opoꝛtet. ❡ Quarto circa hoc offendunt qui ſi/
mulate ꝛ ficte ꝓximo ꝓſperitatibꝫ congaudent
vl' ficte ipſo aduerſitatibus condolēt/quam qui
dem fictionē dn̄s terribilit̄ deteſtatur. ❡ Circa
tertium modum ſub ſpecie ſimulate iuſticie. p̄mo
offendūt illi q̄ iuſticiam vēdūt ſicut multi iudices
et mali aduocati q̄ nolūt facere/vl' etiam defenſa/

re iuſticiã. niſi ꝓ emolumẽto terreno. ¶ Secũdo offendũt illi q̄ iuſticiã deprauãt. ſicut mal⁹ iudex q̄ ex odio ꝑuato nõ ex amore iuſticie reũ ꝯdẽnat / q̄ vtiqꝫ ex hoc reatũ homicidij incurrit. vł mal⁹ ad/uocat⁹ q̄ ſciẽter malã cauſaȝ ſuſcipit defenſandã: q̄ tenet̃ ad intereſſe illi⁹ ꝯtra quẽ aduocat ¶ Tercio circa hoc offendũt q̄ malis ꝯſilijs vł iniq̄s ſta/tutis ledũt ꝓximos. Et tales mortaliter peccãt. et tenent̃ ad reſtitutõem illis q̄ ꝑ ſtatuta talia dã/nificant̃. nec talia ſtatuta merentur nomẽ legꝫ. ſꝫ magꝫ iniurioſe machinatõnis nomẽ habẽt. Lex eñ ſcðm Jſidoꝝ debet eſſe talis ꝙ cõi bono ꝓfi/ciat ⁊ vnicuiqꝫ iura ſua ꝯſeruet. alias non dicitur lex ſꝫ potius corruptela. Jn hoc etiã pctm̃ icidũt q̄ religioſis ⁊ chriſti pauperibus detrahũt vł qui alios ab eoꝝ beneficẽtia auertunt dicentes ipos alioꝝ elemoſinis nõ indigere cuȝ magnas ſtructu/ras faciant. qui nõ aduertunt cum quanta parci/tate victus ⁊ veſtitus hoc faciant / ⁊ q̄ꝫ ſincero af/fectu dei honorẽ ⁊ q̄etum ſtatũ deo famulantium in talib⁹ intendũt. ¶ Quarto circa hoc offendũt illi qui contra libertatem eccleſiaſticã aliqua edi/cta ſcienter faciunt. ⁊ hoc fit tribus modis prout libertas eccleſiaſtica conſiſtit in tribus. ¶ Pri/mum eſt ꝙ clericus verberari nõ debet vnde q̄ fe/cerit vł fieri mandauerit / vł etiam faciẽtem ꝓ poſ/ſe nõ impediuerit. excõicatus eſt ipo iure. ¶ Se/cundũ ꝙ clerici ad iudiciũ ciuile trahi nõ poſſunt ¶ Tertiũ ꝙ clerici ad exactiones publicas non ſunt obligati. Vñ ſi q̄s ſtatuerit ꝙ clerici poſſint

PRECEPTUM

ꝯueniri in ciuili iudicio/vł etiā ꝑhibere directe vł indirecte ꝙ clericus cauſam ſuam in foro eccleſia/ſtico proſequi nō poſſet/vel ꝙ debeant dare exa/ctiones vł tenere vigiles pro cuſtodia ciuitatis ta/les ipo facto ſententiā canonis incurrūt extra de ſententia excōmunicatōnis. Grauem

NONUM

NONUM pceptum ē. Nō concupiſces rem proximi tui. Ubi licet explicite pro/hibeatur concupiſcentia oculorum in re aliena. implicite tamen prohibetur vniuerſaliter omnis concupiſcentia ſiue cupiditas male volun/tatis reſpectu rei aliene Naz ſuperius in ſeptimo precepto prohibuit cupiditatem operis. hic autē prohibet cupiditatem cordis. Et eſt notandum ꝙ hic non prohibetur concupiſcentia que innaſcī/tur ex corruptione fomitis/vel delectatōne ſenſu/alitatis quia impoſſibile eſt ꝙ iſte concupiſcentie nō ſint in nobis ꝓpter naturā corruptā. ſꝫ h ꝓhi/bet ꝯcupiſcētia ⁊ appetit⁹ q̄ innaſcit ex ꝯſenſu ra/tiōis Et hoc pceptū ſimilit hꝫ triplicē expoſitō ex

¶ Prima eſt. Nō cōcupiſces rem ꝓximi tui eaꝫ ſcꝫ per auariciam appetendo/ſeu etiam per iniuſti/ciam obtinendo: Ad cui⁹ euidentiā eſt ſciēduꝫ ꝙ res aliena poteſt concupiſci ſub triplici differētia graduali Quidam em̄ concupiſcunt rem alienā ſꝫ ſcientes ꝙ nō poſſunt eam cupitā obtinere. ideo non proſequuntur concupiſcentiam. Si autem ſcirent ſe poſſe proſequi concupita. conarētur ad proſequendum concupiſcentiam in effectum. et iſti realiter in concupiſcendo peccant mortaliter.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN